BG16
അഥ ഷോഡശോऽധ്യായഃ . ദൈവാസുരസമ്പദ്വിഭാഗയോഗഃ

ശ്രീഭഗവാനുവാച .
അഭയം സ+ത്ത്വ-സംശു+ദ്ധിർജ്ഞാന-യോഗ+വ്യവ+സ്ഥിതിഃ .
ദാന+ന്ദമ+ശ്ച യ+ജ്ഞ+ശ്ച+സ്വാധ്യായസ് തപ ആർജവം .. 16-1..
PP
ശ്രീഭഗവാൻ ഉവാച .
അഭയം സത്ത്വ-സംശുദ്ധിഃ ജ്ഞാന യോഗ വ്യവസ്ഥിതിഃ .
ദാനം ദമഃ ച യജ്ഞഃ ച സ്വാധ്യായഃ തപഃ ആർജവം

അഹിംസാ സത്യമ+ക്രോധസ്ത്യാഗശ് ശാ+ന്തിര-പൈശുനം .
ദയാ ഭൂതേ+ഷ്വ-ലോലുപ്ത്വ+മ്മാർദവം ഹ്രീര-ചാപലം .. 16-2..
PP
അഹിംസാ സത്യം അക്രോധഃ ത്യാഗഃ ശാന്തി അപൈശുനം .
ദയാ ഭൂതേഷു അലോലുപ്ത്വം മാർദവം ഹ്രീഃ അചാപലം

തേജഃ(ഹ)ക്ഷമാ ധൃതിശ് ശൗചമ+ദ്രോഹോ നാതി-മാനിതാ .
ഭവന്തി സമ്പദം(ൻ)ദൈവീ-മഭി-ജാത+സ്യ ഭാരത .. 16-3..
PP
തേജഃ ക്ഷമാ ധൃതിഃ ശൗചം അദ്രോഹഃ ന അതി-മാനിതാ .
ഭവന്തി സമ്പദം ദൈവീം അഭിജാതസ്യ ഭാരത

ദംഭോ ദർപോऽഭിമാന+ശ്ച ക്രോധഃ(ഫ്) പാരു+ഷ്യമേവ ച .
അ+ജ്ഞാനം(ഞ്) ചാഭി-ജാത+സ്യ പാർഥ സ+മ്പദ-മാസുരീം .. 16-4..
PP
ദംഭഃ ദർപഃ അഭിമാനഃ ച ക്രോധഃ പാരുഷ്യം ഏവ ച .
അജ്ഞാനം ച അഭിജാതസ്യ പാർഥ സമ്പദം ആസുരീം

ദൈവീ സമ്പ+ദ്വി-മോ+ക്ഷായ നിബ+ന്ധായാ-സുരീ മതാ .
മാ ശുചസ് സമ്പദം(ൻ) ദൈവീ-മഭി-ജാതോऽസി പാ+ണ്ഡവ .. 16-5..
PP
ദൈവീ സമ്പത് വിമോക്ഷായ നിബന്ധായ ആസുരീ മതാ .
മാ ശുചഃ സമ്പദം ദൈവീം അഭിജാതഃ അസി പാണ്ഡവ

ദ്വൗ ഭൂതസർഗൗ ലോകേऽസ്മി+ന്ദൈവ ആസുര ഏവ ച .
ദൈവോ വിസ്തരശഃ(ഫ്)പ്രോ+ക്ത ആസുരം പാർഥ മേ ശൃണു .. 16-6..
PP
ദ്വൗ ഭൂത-സർഗൗ ലോകേ അസ്മിൻ ദൈവഃ ആസുരഃ ഏവ ച .
ദൈവഃ വിസ്തരശഃ പ്രോക്തഃ ആസുരം പാർഥ മേ ശൃണു

പ്രവൃ+ത്തി+ഞ്ച നിവൃ+ത്തി+ഞ്ഞ ജനാന വിദുരാ-സുരാഃ .
നശൗച+ന്നാപി ചാചാരോ നസത്യം(ൻ) തേഷു വി+ദ്യതേ .. 16-7..
PP
പ്രവൃത്തിം ച നിവൃത്തിം ച ജനാ ന വിദുഃ ആസുരാഃ .
ന ശൗചം ന അപി ച അചാര ന സത്യം തേഷു വിദ്യതേ

അസ+ത്യമ+പ്രതിഷ്ഠം(ൻ)തേ ജഗ-ദാഹുര-നീ+ശ്വരം .
അപരസ്പര-സംഭൂതം(ങ്) കിമ+ന്യത്കാമ-ഹൈതുകം .. 16-8..
PP
അസത്യം അപ്രതിഷ്ഠം തേ ജഗത് ആഹുഃ അനീശ്വരം .
അപരസ്പര സംഭൂതം കിം അന്യത് കാമ-ഹൈതുകം

ഏതാം(ൻ) ദൃഷ്ടിമ-വഷ്ടഭ്യ നഷ്ടാ+ത്മാനോ്+ല്പ-ബു+ദ്ധയഃ .
പ്രഭവ+ന്ത്യുഗ്ര-കർമാണഃ(ഹ)ക്ഷയായ ജഗതോ്ഹിതാഃ .. 16-9..
PP
ഏതാം ദൃഷ്ടിം വഷ്ടഭ്യ നഷ്ട ആത്മാനഃ അല്പ-ബുദ്ധയഃ .
പ്രഭവന്തി ഉഗ്ര-കർമാണഃ ക്ഷയായ ജഗതഃ അഹിതാഃ

കാമ-മാ+ശ്രി+ത്യ ദുഷ്പൂരം ദംഭ-മാന-മദാ+ന്വിതാഃ .
മോഹാദ്ഗൃഹീ+ത്വാ-സദ്ഗ്രാഹാൻ പ്രവർത+ന്തേ്ശുചി+വ്രതാഃ .. 16-10..
PP
കാമം ആശ്രിത്യ ദുഷ്പൂരം ദംഭ മാന മദ അന്വിതാഃ .
മോഹാത് ഗൃഹീത്വാ അസത് ഗ്രഹാൻ പ്രവർതന്തേ അശുചി വ്രതാഃ

ചിന്താമ-പരി-മേയാ+ഞ്ച+പ്രലയാ+ന്താ-മുപാ+ശ്രിതാഃ .
കാമോപ-ഭോഗ-പരമാ ഏതാ-വദിതി നി+ശ്ചിതാഃ .. 16-11..
PP
ചിന്താം അപരിമേയാം ച പ്രലയ അന്താം ഉപാശ്രിതാഃ .
കാമ -ഉപഭോഗ പരമാഃ ഏതാവത് ഇതി നി+ശ്ചിതാഃ

ആശാ-പാശ-ശതൈർബദ്ധാഃ(ഖ്) കാമ+ക്രോധ-പരായണാഃ .
ഈഹ+ന്തേ കാമ-ഭോഗാർഥ-മ+ന്യായേ-നാർഥ-സ+ഞ്ചയാൻ .. 16-12..
PP
ആശാ-പാശ ശതൈഃ ബദ്ധാഃ കാമ ക്രോധ പരായണാഃ .
ഈഹന്തേ കാമ ഭോഗ അർഥം അന്യായേന അർഥ സഞ്ചയാൻ

ഇദ-മ+ദ്യ മയാ ലബ്ധ-മിമം പ്രാപ്സ്യേ മനോരഥം .
ഇദ-മസ്തീദ-മപിമേ ഭവി+ഷ്യതി പുനർധനം .. 16-13..
PP
ഇദം അദ്യ മയാ ലബ്ധം ഇമം പ്രാപ്സ്യേ മനഃ രഥം .

ഇദം അസ്തി ഇദം അപി മേ ഭവിഷ്യതി പുനഃ ധനം

അസൗ മയാ ഹതശ് ശ+ത്രുർ-ഹനി+ഷ്യേ ചാപരാ-നപി .
ഈ+ശ്വരോ്ഹ-മഹം ഭോഗീ സി+ദ്ധോ്ഹം ബലവാൻസുഖീ .. 16-14..
PP
അസൗ മയാ ഹതഃ ശത്രുഃ ഹനിഷ്യേ ച അപരാൻ അപി .
ഈശ്വരഃ അഹം അഹം ഭോഗീ സിദ്ധോഃ അഹം ബലവാൻ സുഖീ

ആ+ഢ്യോ്ഭി-ജനവാ-നസ്മി കോ്+ന്യോ്സ്തി സദൃശോ മയാ .
യ+ക്ഷ്യേ ദാ+സ്യാമി മോദി+ഷ്യ ഇ+ത്യ+ജ്ഞാന-വിമോഹിതാഃ .. 16-15..
PP
ആഢ്യഃ അഭിജന-വാൻ അസ്മി കഃ അന്യഃ അസ്തി സദൃശഃ മയാ .
യക്ഷ്യേ ദാസ്യാമി മോദിഷ്യേ✓ ഇതി അജ്ഞാന വിമോഹിതാഃ

അനേക-ചി+ത്ത-വി+ഭ്രാ+ന്താ മോഹ-ജാല-സമാ-വൃതാഃ .
പ്രസക്താഃ(ഹ്) കാമ-ഭോഗേഷു പത+ന്തി നരകേ്ശുചൗ .. 16-16..
PP
അനേക ചിത്ത വിഭ്രാന്താഃ മോഹ ജാല സമാവൃതാഃ .
പ്രസക്താഃ കാമ-ഭോഗേഷു പതന്തി നരകേ അശുചൗ

ആത്മസംഭാവിതാസ് സ്തബ്ധാ ധന-മാന-മദാ+ന്വിതാഃ .
യജ+ന്തേ നാമ-യജ്ഞൈസ്തേ ദംഭേനാ-വിധി-പൂർവകം .. 16-17..
PP
ആത്മ-സംഭാവിതാഃ സ്തബ്ധാഃ ധന-മാന മദ അന്വിതാഃ .
യജന്തേ നാമ യജ്ഞൈഃ തേ ദംഭേന അവിധി-പൂർവകം

അഹങ്കാരം ബലം(ൻ) ദർപം(ങ്) കാമം(ങ്)ക്രോധ+ഞ്ച സംശ്രിതാഃ .
മാമാ+ത്മ-പര-ദേഹേഷു+പ്ര+ദ്വി-ഷ+ന്തോ്ഭ്യ-സൂയകാഃ .. 16-18..
PP
അഹങ്കാരം ബലം ദർപം കാമം ക്രോധം ച സംശ്രിതാഃ .
മാം ആത്മ പര ദേഹേഷു പ്രദ്വിഷന്തഃ അഭ്യസൂയകാഃ

താനഹം(ൻ) ദ്വിഷതഃ(ഖ്) ക്രൂരാൻ സംസാ-രേഷു നരാധ-മാൻ .
ക്ഷിപാ+മ്യജ+സ്ര-മശുഭാ-നാസുരീ+ഷ്വേവ യോനിഷു .. 16-19..
PP
താനഹം ദ്വിഷതഃ ക്രൂരാൻ സംസാരേഷു നര അധമാൻ .
ക്ഷിപാമി അജസ്രം അശുഭാൻ ആസുരീഷു ഏവ യോനിഷു

ആസുരീം യോനി-മാപ+ന്നാ മൂഢാ ജ+ന്മനി ജ+ന്മനി .
മാമ+പ്രാ+പ്യൈവ കൗ+ന്തേയ തതോ യാ+ന്ത്യ-ധമാം(ങ്) ഗതിം .. 16-20..
PP

ആസുരീം യോനിം ആപന്നാഃ മൂഢാഃ ജന്മനി ജന്മനി .
മാം അപ്രാപ്യ ഏവ കൗന്തേയ തതഃ യാന്തി അധമാം ഗതിം

ത്രിവിധം(ൻ)നരക+സ്യേദം(ൻ)ദ്വാരം(ൻ)നാശന-മാ+ത്മനഃ .
കാമഃ(ഖ്)ക്രോധസ് തഥാ ലോഭസ്-
തസ്മാ-ദേത+ത്ത്രയം(ൻ) ത്യജേത് .. 16-21..
PP
ത്രി-വിധം നരകസ്യ ഇദം ദ്വാരം നാശനം ആത്മനഃ .
കാമഃ ക്രോധഃ തഥാ ലോഭഃ തസ്മാത് ഏതത് ത്രയം ത്യജേത്

ഏതൈർവിമു+ക്തഃ(ഖ്) കൗ+ന്തേയ തമോ+ദ്വാരൈ+സ്ത്രിഭിർനരഃ .
ആചര+ത്യാ+ത്മനശ് ശ്രേയസ്തതോ യാതി പരാം(ങ്) ഗതിം .. 16-22..
PP
ഏതൈഃ വവിമുക്തഃ കൗന്തേയ തമഃ ദ്വാരൈഃ ത്രിഭിഃ നരഃ .
ആചരതി ആത്മനഃ ശ്രേയഃ തതഃ യാതി പരാം ഗതിം

യശ് ശാസ്ത്ര-വിധി-മു+ത്സൃജ്യ വർതതേ കാമ-കാരതഃ .
ന സ സിദ്ധിമ-വാപ്നോതി ന-സുഖന്ന പരാം(ങ്)ഗതിം .. 16-23..
PP
യഃ ശാസ്ത്ര-വിധിം ഉത്സൃജ്യ വർതതേ കാമ-കാരതഃ .
ന സഃ സിദ്ധിം അവാപ്നോതി ന സുഖം ന പരാം ഗതിം

തസ്മാ+ച്ഛാസ്ത്രം പ്രമാണ+ന്തേ കാ+ര്യാ-കാ+ര്യ+വ്യവ+സ്ഥിതൗ .
ജ്ഞാത്വാ ശാസ്ത്ര-വിധാ-നോ+ക്തം(ങ്) കർമ കർതു-മിഹാർഹസി .. 16-24..
PP
തസ്മാത് ശാസ്ത്രം പ്രമാണം തേ കാര്യ അകാര്യ വ്യവസ്ഥിതൗ .
ജ്ഞാത്വാ ശാസ്ത്ര വിധാന ഉക്തം കർമ കർതും ഇഹ അർഹസി

ഓം ത+ത്സദിതി+ശ്രീമദ്ഭഗവദ്ഗീതാ-സൂപ-നിഷ+ത്സു+ബ്രഹ്മ-
വി+ദ്യായാം യോഗശാസ്ത്രേ+ശ്രീകൃഷ്ണാർജുനസംവാദേ
ദൈവാസുരസമ്പ+ദ്വിഭാഗയോഗോ നാമ ഷോഡശോഽ+ധ്യായഃ .. 16..